

Revisionsrapport*

Samverkan kring barn och ungdomar i behov av särskilt stöd

Revisorerna i kommunerna och landstinget i Halland i samverkan

Del 3 (av 8)

KUNGSBACKA KOMMUN

Nämnden för Handikappomsorg, Nämnden för Förskola & Grundskola samt Nämnden för Individ & Familjeomsorg

Februari 2008

Helena Bengtsson

Vilhelm Rundquist

Inledning

Denna rapport är en delrapport i en Hallandsgemensam revision med totalt 8 delar. Del 1 är en huvudrapport för den gemensamma granskningen. Den är en sammanfattning av iakttagelserna i respektive kommuner och landstinget om *samverkan mellan huvudmännen* och en revisionell bedömning utifrån den övergripande revisionsfrågan.

Här aktuell delrapport innehåller iakttagelser i Kungsbacka kommun och utgör underlag för del 1 vad avser samverkan mellan huvudmännen. I denna del finns även specificerat iakttagelser om intern samverkan inom Kungsbacka kommun och med landstinget Halland, samt en revisionell bedömning av *intern samverkan* inom Nämnden för Handikappomsorg, Nämnden för Förskola & Grundskola samt Nämnden för Individ & Familjeomsorg i Kungsbacka kommun

Revisionsfrågor

Revisionsfrågor och avgränsning redovisas i del 1 av rapporten.

Metod och genomförande

I samband med granskningen har vi träffat företrädare för nämnderna Handikappomsorg, Förskola & Grundskola (skola) samt för Individ & Familjeomsorg (IFO).

Intervjuer av genomförts med de tre nämndernas förvaltningschefer och med personer som i sitt dagliga arbete kommer i kontakt med samverkansfrågor. Dessa personer är utvalda av respektive förvaltningschef.

Totalt har ca 30 personer i kommunens verksamheter intervjuats inom ramen för granskningen.

Ett led i granskningen är att ta del av adekvat information rörande samverkan. Följande dokumentation har samlats in:

- Verksamheternas mål
- Organisation avseende arbetet med den aktuella målgruppen
- Verksamhetsplaner
- Förvaltningsberättelser
- Vägledande bestämmelser för Handikappomsorg avseende handläggning och verkställighet LSS och SoL
- EN DÖRR IN
- Policydokument för barn- och ungdomsfrågor
- Strategier för samverkan – kring barn och unga som far illa eller riskerar att fara illa¹

¹ Dokument skrivet i samverkan mellan Myndigheten för skolutveckling, Rikspolisstyrelsen samt Socialstyrelsen.

- Nätverkslaget (information från kommunens hemsida)
- Specialpedagogik – Specialpedagogiskt centrum SPC (information från kommunens hemsida)
- Närsjukvård – Barnomsorg: Samverkan runt förskolebarn i Kungsbacka²

Granskningsresultat

Samverkan generellt

Definition av målgruppen

Definitionen av målgruppen är inte gemensam inom kommunen. Förvaltningarna styrs utifrån skilda lagar vilket leder till en varierad användning av begrepp och definitioner.³

Uppfattningen är att de definitioner som används är relevanta och att de på ett ändamålsenligt sätt utgår från de frågeställningar och problem som uppstår inom respektive förvaltning.

Vidare uppfattas avsaknaden av en kommungemensam definition inte innebära risker för att barn/ungdomar skall hamna mellan stolarna, men det skapar vissa kommunikations problem för den generella samverkan mellan de tre nämnderna.

Vid kommunikation och samverkan med landstinget bedöms gemensamma definitioner kunna underlätta arbetet då parterna strikt följer det avtal som upprättas. En gemensam definitionsapparat skulle underlätta samarbetet och minimera riskerna för att barn/ungdomar i behov av särskilt stöd hamnar mellan stolarna. Samtidigt finns det en skepticism mot att i allt för stor utsträckning definiera barn/ungdomars psykosociala problem. Detta med utgångspunkt från att forskningen på området fortfarande är i sin linda. En sortering i definitioner kan innebära att vissa barn/ungdomar faller utanför ramarna och därmed risker att inte få sina behov tillgodosedda fullt ut.

Styrdokument

Policydokumentet ”Halländsk policy och riktlinjer för barn och ungdomar i behov av särskilt stöd” ligger till grund för den lokala handlingsplanen EN DÖRR IN. EN DÖRR IN tydliggör hur Kungsbacka kommun och Landstinget Halland avser att arbeta för att gemensamt stödja barn/ungdomar och deras familjer. Tanken är att oavsett vilken ”DÖRR”, dvs. verksamhet, barnet/ungdomen väljer skall hon/han mötas av samma förhållningssätt och en vilja att samverka för individens bästa. EN DÖRR IN har sin utgångspunkt i den fem policys som lyfts fram i den Halländska policyn.

EN DÖRR IN har föregåtts av ett gediget internt arbete och är sedermera beslutad i både Kommunstyrelse och Kommunfullmäktige. I Kungsbacka har en arbetsgrupp med representanter från barnhabiliteringen, närsjukvården, barn- och ungdomspsykiatri,

² Arbetsmaterial, inför möte arbetsgruppen BVC gruppen 2007-11-28

³ Handikappomsorgen definierar målgruppen utifrån personkrets enligt LSS, Förskola & Grundskola utgår från Skolverkets definition och använder begreppet barn i behov av särskilt stöd samtidigt som Individ & Familjeomsorg arbetar generellt med barn som far illa eller riskerar att fara illa.

vuxenpsykiatrin, socialtjänsten, handikappomsorgen, fritid, förskola, grundskola och gymnasium arbetat fram en handlingsplan för hur samarbetet inom EN DÖRR IN dörr in ska gå till. Samverkansarbetet är organiserat i en styrgrupp, en samverkansgrupp och i arbetsgrupper.

EN DÖRR IN bedöms på ledningsnivå vara väl känd inom kommunen. Emellertid upplevs arbetet ha stannat upp något med effekten att EN DÖRR IN för tillfället inte fungerar som en utgångspunkt för samverkan. Både styrgruppens och arbetsgruppens arbete bedöms kunna utvecklas och konkretiseras ytterligare. Förvaltningarnas representanter poängterar dock att kommunens interna samverkan fungerar på ett ändamålsenligt sätt även om merparten av arbetet inte faller in under EN DÖRR IN. Rimliga orsaker till detta är avsaknaden av gemensamma metodverktyg i kombination med att definitionen kring målgruppen spretar något.

Samverkansformer/arenor

Internt i Kungälv kommun

Samverkan i kommunen har vanligtvis sin utgångspunkt i den operativa verksamheten för att sedan lyftas vidare till den strategiska nivån. Vidare finns det exempel där man ser att behov av samverkan föreligger utan att det utgår från ett specifikt individärende.

Den interna samverkan hämmas vanligtvis av ekonomiska aspekter, dvs. vem skall bekosta individens insatser? Diskussioner om kostnadsansvaret förekommer främst i ärenden som berör IFO och Handikappomsorgen.

Samtliga förvaltningar lyfter fram vikten av att ha naturliga mötesplatser där flera grupper samverkar kring olika frågor. Sådana mötesplatser har på olika sätt arbetats fram inom de tre förvaltningarna och resultatet anses falla väl ut. Vikten av att tillskapa sig en helhetsbild kring barnen/ungdomarna poängteras som en viktig del i insatsarbetet.

I samband med genomförda intervjuer har det framkommit tecken som tyder på att det finns ett missnöje kring det arbete nämndernas ledamöter bedriver i samverkansfrågor. Samtliga nivåer inom förvaltningarna efterlyser mer distinkta anvisningar och hårdare krav på uppföljningar. På så sätt skulle samverkansfrågorna uppnå en större legitimitet och en djupare genomslagskraft inom förvaltningarna. Både IFO och Handikappomsorgen har till respektive nämnd framfört önskemål om tydligare reglementen vilket skulle underlätta samverkan kring de barn/ungdomar med någon form av neuropsykiatrisk diagnos. Den otydliga lagstiftningen i kombination med ekonomiska frågor skapar idag frustration och ineffektiva arbetssätt mellan de två förvaltningarna. Förhållanden som tros kunna elimineras om riktlinjerna och kraven blir tydligare. Ett klagörande av reglementen och ansvarsområden skulle vidare minska frågorna gällande verksamhets- och kostnadsansvar. Trots uppmaningar från förvaltningen har ingen förändring eller reglering av reglementena skett.

Vidare finns det önskemål om gemensamma nämndsmöten mellan både IFO, skola och Handikappomsorgen. IFO har idag gemensamma presidiummöten med närsjukvården vilka uppfattas generera positiva effekter i samverkansarbetet.

Nedan redogörs för de interna samverkansformerna/arenorna som finns inom Kungsbacka kommun. Efter respektive samverkansform finns en övergripande sammanfattning över hur förvaltningarna uppfattar arbetsformernas funktion.

Specialpedagogiskt centrum, SPC

Inom Specialpedagogiskt Centrum samlas de kommundemensamma verksamheter vars uppdrag är att förebygga och utveckla arbetet kring, samt genomföra insatser, för barn/ungdomar mellan 1-16 år som bl.a. är i behov av särskilt stöd. Exempel på SPC: s uppdrag/mål är ”söka och utveckla samverkan och samordning kring barn och ungdomar”, ”utveckla det förebyggande arbetet med tidiga insatser” samt ”vara stödande och utvecklande funktion i förskola och skola”. SPC tar främst emot uppdrag från förvaltningsledning, verksamhetschef och rektor samt från den enskilda verksamheten. Vidare är Barnhabiliteringen en viktig samarbetspartner.

Sammanfattande kommentarer utifrån våra intervjuer:

- Verksamheten uppfattas vara ändamålsenlig
- Stundtals långa väntetider
- God struktur i de samordnade mötena

Individuella utvecklingsplaner, IUP

Skolan är enligt skolplanen skyldig att arbeta med individuella utvecklingsplaner. Minst en gång per termin skall läraren, eleven och elevens vårdnadshavare träffas och samtala om hur elevens kunskapsutveckling och sociala utveckling bäst kan stödjas. Planen skall omfatta elevens sociala utveckling samt kunskapsutveckling vilket skall vara kopplat till tydliga mål. Genom att arbeta efter en tydlig struktur ökar chanserna att i ett tidigt läge fånga upp barn som eventuellt kan vara i behov av särskilt stöd från både skola och andra parter. Även förskolan arbetar med att utveckla användandet av individuella utvecklingsplaner för alla barn.

Sammanfattande kommentarer utifrån våra intervjuer:

- Fungerar mycket väl
- Regelbundna möten
- Övervägande bra överlämnanden mellan åren
- Bra informationskälla som stärker kontinuitet i arbetet kring barnen/ungdomarna i behov av särskilt stöd

Barns behov i centrum, BBIC

Barn som är föremål för socialtjänstens insatser skall ha samma livschanser som andra barn. BBIC syftar till att stärka barns ställning i den sociala barnavården, vilket också är i linje med FN: s barnkonvention. Metoden är en strukturerad utredningsmodell som utgår från ett detaljerat frågeformulär där hela barnets situation kartläggs. Tre personer inom IFO har utbildats i metoden. Personerna har i sin tur utbildat sina kollegor. På sikt är tanken att även personal inom skola och landsting skall jobba efter samma modell.

Sammanfattande kommentarer utifrån våra intervjuer:

- Metoden uppskattas inom IFO
- Positiva till att fler skall få kännedom om den

Noblessgruppen

För att förbättra samordning och samarbete mellan IFO och Handikappomsorg när det gäller barn och ungdomar med neuropsykiatriska funktionshinder har den s.k. Noblessgruppen startats. Gruppen består av deltagare från de båda förvaltningarna och leds av en medlem från CLAP - ett nätverk för utvecklingsfrågor. Gruppen har fasta mötestider och vid varje tillfälle belyses ett ärende från vardera förvaltningen.

Sammanfattande kommentarer utifrån våra intervjuer:

- Bra mötesplats
- Relativt nystartat och bedöms ha utvecklingspotential
- Skolan är positiv till att medverka i liknande mötesformer

Extern samverkan – beskrivning från Kungsbacka kommun

Kungsbacka kommun har en mer utbredd samverkan med GR än med landstinget Halland. Anledningen bedöms vara kommunens geografiska placering samt att GR har utvecklat en mer funktionell samverkansorganisation. Dock förväntas det nya HSL-avtalet leda till att samverkan med landstinget Halland ökar framgent.

Samverkan med landstinget Halland omges av en struktur även om det i samband med våra intervjuer framkommer att det finns utvecklingsmöjligheter och förbättringspotentialer. Samtliga förvaltningar har goda erfarenheter av samverkan med både BHV och BUP. Dock är det mycket sällan samverkansarbetet sker under benämningen EN DÖRR IN. Vilket anses vara en tydlig signal på att EN DÖRR IN måste konkretiseras och göras medvetet både internt inom kommunen, men också i berörda verksamheter inom landstinget Halland.

Nedan redogörs för de externa samverkansformerna/arenorna som finns mellan Kungsbacka kommun och landstinget Halland. Liksom tidigare stycke finns en övergripande sammanfattning över hur förvaltningarna uppfattar att arbetet fungerar.

Nätvekslaget

Nätvekslaget finns organisatoriskt inom IFO och tillhör Uppdragsenheten. Arbetet sker på uppdrag direkt ifrån den enskilde eller dennes familj, eller på uppdrag från personal inom IFO och skolan.

Nätvekslagets huvuduppgift är att utifrån ett nätverksperspektiv bidra till konstruktiva möten och samtal. Nätverksmöten bygger på att viktiga personer kring en familj, ett barn eller en ungdom samlas och gemensamt söker nya vägar att gå vidare. Till mötena kan även personal från skola eller annan verksamhet, exempelvis BUP, bjudas in vilket gör mötena till en arena för både intern och extern samverkan.

Sammanfattande kommentarer utifrån våra intervjuer:

- Bra forum
- Både positivt och negativt att föräldrar bjuder in
- Skolan vill vara mer delaktig
- Önskemål om avstämningar innan möten
- Bra uppslutning

Elevhälsan/Elevhälsoteam, EHT

I elevhälsan samordnas insatser från skolhälsovård, elevvård och specialpedagogiska enheter. Ett led i elevhälsoarbetet är tillgången till skolläkare och skolsköterska på alla skolor samt att samtliga skolor har ett s.k. elevhälsoteam. I teamen samlas rektor, psykolog, kurator och skolsköterska för att gemensamt diskutera enskilda individer. Elevhälsoteamens mål är att med den samlade kompetensen möta varje barn och dess familj utifrån varje barns specifika behov. Allt samarbete i teamet skall ske i nära samverkan med föräldrar. Arbetet innebär således möjlighet att ha både barnet och familjen i fokus samt utgöra en länk mellan olika miljöer, personer och myndigheter.

Det finns en central grupp inom förskola/skola som utifrån Prop. 2001/02:14⁴ arbetar med att utveckla arbetsformer och organisation för elevhälsoteamen med fokusering på det förebyggande arbetet. Uppdraget innefattar arbete utifrån individnivå, men också utifrån skol- och organisationsnivå. Gruppens olika kompetenser skapar möjligheter för en god grund i utvecklingsarbetet.

Sammanfattande kommentarer utifrån våra intervjuer:

- Övervägande positiva kommentarer
- Bra samverkan mellan skola och landsting
- Väl utvecklat uppföljningsarbete
- Arbetar aktivt med uppsökande verksamhet

Samordnad individuell plan

Den samordnade individuella planen är organiserad under EN DÖRR IN. Planen skall innehålla en kartläggning av barnets/ungdomens behov, vad som bör uppnås, hur det skall gå till och vem som bär ansvaret för vad. En utsedd samordnare (kan vara både från bas- och specialistverksamheten) skall ansvara för att upprättandet av den samordnade individuella planen samt även för uppföljning och utvärdering av denna.

Sammanfattande kommentarer utifrån våra intervjuer:

- Begrepp inte känt inom alla områden
- Tydligt tecken på att EN DÖRR IN inte fungerar
- Samordnare utses sällan
- Ingen vill agera samordnare
- Svårt att samverka utan gemensamma resurser
- Dålig dokumentation från mötena
- IFO upplever att de förväntas vara initiativtagare
- Uppföljningar sker inte
- Negativt att föräldrar kan hindra upprättandet av en samordnad individuell plan

Familjehuset/Familjestödsteamet

Familjehuset arbetar i första hand med familjer som har barn i åldrarna 0-6 år. Tillsammans med familjen utformar IFO handlingsplaner och lämpliga arbetsmetoder för förändring.

⁴ Regeringens proposition avseende hälsa, lärande och trygghet.

Familjehuset har ett nära samarbete med SPC och förskolor och parterna träffas i regelbundna möten i syfte att skapa en helhetssyn kring barnet/ungdomen.

Familjestödsteamet arbetar i första hand med familjer som har barn och ungdomar i åldrarna 7-18 år. Arbetet inleds med ett gemensamt möte med syfte att kartlägga barnets/ungdomens familjesituation. Även skolan kan vara en samarbetspartner i arbetet. En handlingsplan som innehåller mål för förändringsarbetet och val av metod som görs upp i samförstånd.

Sammanfattande kommentarer utifrån våra intervjuer:

- Bra arbetsmetoder

(Familjehuset nämndes vid intervjun med representanter från IFO)

Organisation

Utifrån ett helhetsperspektiv anser kommunen att organisationen är funktionell även om det finns brister och utvecklingsmöjligheter för att öka ändamålsenligheten till förmån för barn/ungdomar i behov av särskilt stöd. Den externa samverkan återfinns inom olika former/arenor (se tidigare stycke) och meningen är att EN DÖRR IN skall vara den övergripande organiseringsformen för samverkansfrågor, vilket inte bedöms vara fallet idag. Förvaltningscheferna har vidare det övergripande ansvaret för att respektive organisation lever upp till gällande lagar och krav.

Resurserna anses inte i full utsträckning vara tillräckliga för att tillgodose barnens/ungdomarnas behov. Detta med anledning av att diagnoserna ofta bygger på komplexa sociala problem vilka kräver väl utvecklade och situationsanpassade lösningsmetoder.

Handikappomsorgen har en väl utvecklad intern organisering till förmån för målgruppen. Inom förvaltningen finns två handläggare samt två enhetschefer som enbart arbetar för barnen/ungdomarna med behov av särskilt stöd. Organisatoriska problem kring målgruppen kan uppstå om ett barn/ungdom varit känd inom IFO en längre tid innan hon/han får en diagnos. Handikappomsorgen upplever att IFO i ett något för tidigt skede vill lämna över ärendet, medan Handikappomsorgen anser att en mer utredd samverkan mellan de båda förvaltningarna torde vara det bästa för barnet/ungdomen.

I enlighet med kommunens resursfördelningsmodell har alla elever inom Kungsbacka kommun rätt till samma elevpeng. Ett fördelningssystem som kan innebära svårigheter för de skolor som befinner sig i upptagningsområden där behovet av extra stöd till barn/ungdomar är mer utbrett än inom andra upptagningsområden.⁵

En stor del av IFO:s arbete utgörs av myndighetsutövning vilket således betyder att resurser inte får förhindra att barn eller ungdomar inte får den hjälp de är i behov av. IFO efterlyser ett större ansvarstänkande hos kommunens samtliga förvaltningar och verksamheter för att möjliggöra ett tidigt identifierande av de barn/ungdomar som är i behov av särskilt stöd.

⁵ Den sociala bakgrunden har enligt forskning en klar och tydlig genomslagskraft för elevers prestationer i skolan. Föräldrars utbildning och yrke påverkar barnen på flera sätt.

Ansvar sträcker sig inte bara internt, utan också externt. IFO upplever idag att för mycket ansvar läggs inom ramen för deras organisation.

Förebyggande insatser

Intervjuerna betonar vikten av att skapa ändamålsenliga kommunikationskanaler både internt inom kommunen, men också mot externa parter som polis, kyrka och landsting.

Framgångsfaktorer som lyfts fram för att tillskapa en väl fungerande samverkan är engagemang och tydlig styrning på alla ledningsnivåer. Inte minst på den övergripande politiska och administrativa nivån. Förvaltningarna anser idag att denna styrning kan utvecklas vilket bedöms kunna skapa legitimitet för redan befintliga samverkansformer, men även öka möjligheterna för nya samverkansarenor.

EN DÖRR IN skall utgöra en grund för de förebyggande insatserna, men i dagsläget fyller samverkansavtalet inte sin funktion på ett ändamålsenligt sätt.

Kompetensutveckling

Förvaltningarna är eniga om att kompetensutvecklingen kan utvecklas. Vikten av ett aktivt lärande, tydliga processer och regelbunden utvärdering är framgångsfaktorer som lyfts fram och som samtidigt anses vara eftersatta.

Förvaltningarnas kunskaper om varandra är underutvecklade och bristen av struktur leder till att förvaltningarna hela tiden tvingas lära om varandras verksamheter på nytt. Omständigheter som till viss del hämmar att kompetensutvecklingen vidareutvecklas.

EN DÖRR IN skall vara en arena för kompetensutveckling. Det som lyfts in i arbetsgruppen skall vidare lyftas vidare in i styrgruppen vilket utgör en metod för kunskapsutbyte mellan de samverkande parterna. Detta fungerar inte fullt ut idag.

Samverkan på individnivå

Metoder för tidig upptäckt och förebyggande arbete

Handikappomsorgen

Handikappomsorgen kommer i kontakt med barnen/ungdomarna då de redan erhållit en diagnos, vanligtvis från habiliteringen eller BUP inom landstinget. Samhällets okunskap gällande LSS-lagstiftningen skapar ofta felaktiga förväntningar och krav på förvaltningen och dess verksamhet. Det nationella intresset som finns för barn med neuropsykiatriska diagnoser återspeglas även i nämnden och förvaltningen. Det arbetas aktivt för att finna mallar och ändamålsenliga arbetsmetoder för att på bästa sätt kunna möta och hantera individens behov

Handikappomsorgen köper en psykologtjänst av IFO till 50 %. Tjänsten används till ”råd och stöd insatser”.

Det finns idag utarbetade samverkansarenor mellan basverksamheterna, då särskilt med IFO. Genom Noblessgruppen träffas handläggare från de båda förvaltningarna för att gemensamt diskutera ärenden. Det upplevs finnas ett värde av att mötas och öppet diskutera gemensamma ärenden även om mötena många gånger mynnar ut i diskussioner om resurser.

Samverkan med specialistnivåerna, främst med BUP, är etablerat trots att man ser en risk med att samarbetet till stor del är individberoende. Nya medarbetare innebär en omstart vilket är både tid- och resurskrävande.

Förskola & Grundskola

Skolorna arbetar aktivt med att utveckla sina metoder för att i ett tidigt skede identifiera barn/ungdomar i behov av särskilt stöd. Väl utvecklade s.k. överlämnanden mellan åren och skolorna leder till kunskapsöverföring vilket är ett led i det förebyggande arbete som också leder till sammanhängande arbetsmetoder gentemot barnen/ungdomarna. Ett tidigt identifierande av särskilt stöd försvåras om barnet/ungdomen kommer från andra upptagningsområden.

Inom kommunen finns en referensgrupp där BVC⁶ och förskolan gemensamt diskuterar samverkansformer. I gruppen möts ansvarig rektor för förskolan, psykolog från förskolan samt sköterskor och psykologer från BVC. Under våren år 2008 kommer gruppen att presentera ett reviderat förslag på hur formerna för samverkan kan förändras och utvecklas framgent.

Elevhälsoteamet är en del i arbetet kring målgruppen. Tidpunkten för när teamet kommer i kontakt med barnen/ungdomarna varierar något mellan skolorna. I den ena skolan arbetar teamet aktivt redan på förskolenivå medan det i den andra skolan möter barnen/ungdomarna först på lågstadiet. Teamet vidarebefordrar sin information till aktuellt lärarlag som vid behov tar hjälp av specialister.

Målgruppen följs regelbundet upp och samverkan sker med ex. BUP, habilitering och SPC. Uppföljningar görs även med skolsköterska, skolläkare samt i elevhälsoteamen. Skolorna arbetar aktivt med s.k. uppsökande verksamhet vilken omfattar besök från olika personalkategorier ute i klasserna. Utbildning i livskunskap och värdegrundsarbete är prioriterade ämnen vilket också innefattar insatser som kamratstödjare, mentorer och massage.⁷ En skola har utvecklat värdegrundsarbetet till att bli ett projekt, ”Trygg i skolan”, vilket föregåtts av täta dialoger mellan både elever, lärare och föräldrar.

Kungsbacka har en s.k. fältfritidsledare som rör sig bland kommunens olika skolor. Fältfritidsledarens uppdrag är att vara en länk mellan elever och vuxengrupper. Framkommer

⁶ Barnavårdscentral

⁷ Kamratstödjarnas huvudsakliga uppgift är att fånga upp saker på skolan som de vuxna inte ser. Elever kan vända sig till kamratstödjarna och därmed vara säkra på att ärendet kommer att föras vidare till en vuxen i samband med de gemensamma mötena som hålls mellan grupperna. Saker som tas upp på mötena omges sedan av tystnadsplikt gentemot andra elever.

Mentorer och massage används endast på den ena av skolorna.

det att barn/ungdomar far illa innehar skolorna rutiner för att tillförsäkra att signalerna når aktuellt lärarlag.

Skolorna uppfattar sig inneha en god kompetens vilket säkerställer att de i möjligaste mån skall kunna tillgodose de barn/ungdomar som är i behov av särskilt stöd. Dock framhävs att avsaknaden av en stationerad kuratorer på respektive skola utgör en brist i kompetensarbetet.⁸ En av skolorna har numera inte samma kurator på låg- som på mellanstadiet, vilket inte bedöms gynna ett kontinuerligt och förebyggande arbete till förmån för målgruppen. Den röda tråden i arbetet försvagas och helhetsbilden kring eleven och dess familj blir vagare då samma kurator inte har möjlighet att vara med under hela skolgången.

Det förebyggande arbetet anses ständigt kunna utvecklas och elevhälsoteamen diskuterar löpande utvecklingsmetoder på sina möten. En av skolorna som varit föremål för granskningen har framför tydliga önskemål om att skapa utrymme för att möjliggöra utveckling av den uppsökande verksamheten vilket särskilt betonas vara en viktig del i skolsköterskornas arbete.

En etablerad samverkan med specialistnivåer finns, men den är inte utvecklad i tillräcklig omfattning. Ett av problemen är att skolorna och specialisterna innehar olika synsätt avseende barnen/ungdomarna vilket komplicerar samverkan. Landstinget uppfattas ha ett stort behov av att ställa diagnoser på barnen/ungdomarna medan skolorna önskar en utveckling som tenderar att, i större omfattning, även hjälpa de barn som är i behov av stöd, men saknar underlag för att få en diagnos. Ett behov av att samordna och förtydliga synsätt och begrepp för målgruppen mellan basverksamhet och specialistverksamhet bedöms finnas.

Individ- & Familjeomsorg

IFO arbetar regelbundet med att utveckla metoderna för ett förebyggande arbete, då främst gentemot skolorna. Idag prioriteras uppsökande verksamhet i förskolor och skolor för att på så sätt etablera kontakter med både barn/ungdomar och deras föräldrar. Historiskt anser sig IFO ha varit mindre bra på att förvalta signaler från kommunens skolor. Interna organisationsförändringar anses vara ett led i förbättringsarbetet.

Enligt intervjuer gynnas inte alltid barnen/ungdomar i behov av särskilt stöd av att föräldrar väjer att tacka nej till samordnade möten mellan olika parter. En synpunkt som även lyfts fram då vi träffat representanter från skolorna. Ett led i att nå de föräldrar som väljer att inte möta kommunens representanter i samordnade möten är etableringen av det s.k. Familjehuset. Familjehuset arbetar med utgångspunkt från familjeperspektivet och upplevs vara ett bra forum där både föräldrar och barn kan söka kontakt med handläggare från förvaltningen. Med utgångspunkt från Familjehuset sker regelbundna träffar med ex. mödravården och barnhälsovården.

Enligt intervjuer bedöms förvaltningens förebyggande arbetet vara ändamålsenligt och tillräckligt. Kompetensen uppfattas vara god och samverkan över de strukturella gränserna är

⁸ Tidigare var kuratorer stationerade på skolorna. Dagens köp- och säljmodell har medfört att skolorna själva bestämmer hur mycket av tjänsten de vill köpa.

väl implementerade i respektive organisationer. Vid behov nyttjar personalen lämpad specialistkompetens. Enligt vad som framkommit under intervjun önskar personalen inom IFO att läkarna i större utsträckning vore mer benägna att se orsakerna till barnets/ungdomens problem. Uppfattningen är att de idag är strikt inriktade på att ställa diagnoser och söka efter symptom. Den sociala miljön bör få ett bredare gehör även utanför socialtjänstens områden.

De samverkande parternas (både internt och externt) olika uppdrag uppfattas innebära en risk för den enskilde. I samband med intervjuerna har det framförts oro över att fokuseringen på organisationens övergripande uppdrag genererar mindre fokus på barnens/ungdomarnas egentliga behov. Barnperspektivet är med andra ord inte alltid i fokus.

Ett systematiskt samverkanssystem med specialistnivåer har under senare år utvecklats. Familjer uppmanas redogöra för de kontakter de har med både landsting och kommun för att på så sätt möjliggörs en bättre helhetssyn för handläggaren inom IFO. Nätverksträffarna anses vara bra forum för den typen av samtal.

IFO har det övergripande samordningsansvaret vilket vidare innefattas i EN DÖRR IN. EN DÖRR IN anses inte fungera i tillräcklig omfattning och IFO efterlyser ytterligare styrning och hårdare krav på uppföljning från nämndens ledamöter.

Arbetsformer runt individen

Handikappomsorg

Internt i kommunen

Inom förvaltningen finns ett organiserat barn- och ungdomsteam. Teamet har en väl utvecklad kommunikation där verkställighet och myndighetsutövning möts på ett ändamålsenligt sätt.

Gemensamma möten med förskola & grundskola hålls till förmån för upprättandet av en individuell plan. Handikappomsorgen skulle gärna se att deras handläggare var med på fler nätverksmöten, men en förutsättning är att föräldrarna valt att bjuda in handläggaren. Den interna samverkan upplevs ha minskat på senare år med anledning av pressade arbetssituationer. Tidsbrist gör att möten endast sker i de mest nödvändiga fallen. Sekretessreglerna uppfattas till viss del hämma möjligheterna till samverkan något som leder till att de mesta interna och externa kontakterna sker då det gäller barn i handikappomsorgens boenden.

Samverkan med IFO är i vissa individärenden komplicerat eftersom varken LSS eller SOL i tillräcklig omfattning reglerar vem som skall stå för insatsen kring de barn/ungdomar som har en neuropsykiatrisk diagnos. Enligt genomförd intervju uppmärksammas vidare att samverkansformerna kan utvecklas ytterligare genom att förvaltningarna ex. använder sig av samma kontaktfamiljer. Utifrån FN:s barnkonvention⁹ har förvaltningen sammanställt en intern checklista i syfte att säkerställa att barnets/ungdomens behov alltid är i centrum. Checklistan skall säkerställa att barnkonventionens intentioner uppfylls och är därmed vara ett redskap för handläggarna i deras utredningsarbete.

⁹ FN:s konvention om barnets rättigheter består av 54 artiklar.

Verktyg skall vidare säkerställa en god samverkan och därmed motverka att barn/ungdomar av organisatoriska skäl faller mellan stolarna. Checklistan används särskilt i samverkan med IFO.

Samverkan med förskolan och skolan kan vara problematisk. Bristen på gemensamt synsätt kring målgruppen leder till svårigheter. En ytterligare orsak anses vara att kommunens skolor arbetar på olika sätt vad gäller barn/ungdomar i behov av särskilt stöd vilket inte underlättar handikappomsorgens insatsarbete. Förvaltningen efterlyser en gemensam policy om hur barnen skall hanteras inom skolans verksamhetsområden.

Externt - med Landstinget

Samverkan med Landstinget är positivt och handläggarna inom handikappomsorgen har intensivast kontakt med barnhabiliteringen. Ute i förvaltningens verksamheter återfinns ex. sjukgymnaster och logopeder. Utbytet av kunskap och information är ett naturligt inslag i det dagliga arbetet

Viljan att samverka både inom kommunen och externt med landstinget är stor. En signal på detta är att det just nu pågår ett arbete över gränserna gällande barn/ungdomar som innehar en ADHD diagnos.

Till skillnad mot skolan anser representanterna från handikappomsorgen att samsynen med BUP och habiliteringen fungerar väl. En positiv del är att kommunen och landstinget lägger stor vikt vid barnets/ungdomens familje- och hemförhållanden. De hamnar vidare sällan i ekonomiska diskussioner då kostnaderna vanligtvis delas mellan huvudmännen.

EN DÖRR IN utgör inte en grund i samverkansarbetet och enligt intervjuer finns det en tveksamhet kring om landstinget över huvudtaget vet vad begreppet innebär.

Förskola & grundskola

Internt i kommunen

Skolans interna samverkan sker främst med SPC, IFO (resurser och utredningar), nätverkslaget samt med förvaltningen för fritid. Skolan är mycket positiv till det sätt SPC bedriver verksamhet. Viss kritik gällande dess långa väntetider har dock framförts.

Samverkan mellan skolan och IFO bedöms kunna utvecklas och förtydligas ytterligare. Bristen på information och återkoppling från IFO skapar en känsla av utanförskap och i viss mån även skuld känslor. Till viss del beror detta på reglerna gällande sekretess, men skolan efterlyser tydligare ramar kring insatser och roller mellan förvaltningarna samt en förbättrad och utökad dialog.

I både den interna som den externa samverkan efterlyser skolan ett synsätt som omfattar barnets/ungdomens hela livssituation. Utifrån den aspekten ifrågasätter skolans personal om hemmaplanslösningar är en ändamålsenlig metod. Inte sällan har barn i behov av särskilt stöd problem även hemmavid vilken gör att metodens ändamålsenlighet i viss mån bedöms vara mindre lämplig.

Skolans kontakt med handikappomsorgen sker i mycket liten utsträckning.

Externt – med Landstinget

Samverkan sker till största delar med landstinget Halland och inte med GR. Avsaknaden av tydliga rutiner resulterar i att samverkansarbetet är individberoende. Dock omges samverkan av en gemensam grundsyn och vilja även om olika sätt att uttrycka sig och definitioner skiljer sig åt.

De mest förekommande samverkansparterna inom landstinget är bl.a. Barn och Ungdomsmottagningen, BVC, habiliteringen och BUP. BUP: s arbetsbelastning påverkar samverkan negativt. Det finns exempel på akuta fall där personal från BUP inte haft möjlighet att rycka ut. I samband med de etablerade samverkansformerna omnämns EN DÖRR IN mycket sällan.

Dagens arbetsformer anses brista i barnperspektivet. Anmälningar utifrån barnens behov görs, men enligt vad som framkommit i intervjuer med personal från skolorna resulterar åtgärderna ofta i att föräldrarnas behov styr över barnets. En förbättringsåtgärd skulle, enligt intervjuade, vara att de samverkande parterna träffas innan mötet med föräldrarna äger rum för att på så sätt möjliggöra en samsyn kring barnet/ungdomens behov och stöd och insatser.

Individ- & Familjeomsorg

Internt i kommunen

De interna arbetsformerna för samverkan är nätverksträffar och samordnade handlingsplaner (vilka faller under EN DÖRR IN). Samverkan inom IFO: s förvaltning är väl utvecklad och ändamålsenlig. Det finns en tydlig samsyn vilket förenklar samverkan.

Samverkan med handikappomsorgen kring barn/ungdomar med neuropsykiatriska diagnoser upplevs som tungrodd och problematisk. Noblessgruppen är ett led i att underlätta arbetet för att på så sätt öka samsynen på samverkan kring målgruppen. Grunden till samverkanssvårigheterna är avsaknaden av en gemensam definition, otydliga gränsdragningar och en otydlig politisk styrning. Vidare uppfattas BUP vara snäva i gränsdragning vilket leder till att merparten av ärendena hamnar inom IFO: s verksamhet.

IFO har en stark vilja att samverka med skolan, men organisatoriska faktorer upplevs hämma möjligheten till goda resultat med bra effekter som följd. Samverkan med förskolan upplevs fungera bättre än med skolan. En anledning anses vara att skolan vid varje gemensamt möte representeras av rektor, vilket tros ha negativa effekter på föräldrarna. IFO skulle hellre se att den eller de lärare som arbetar närmast eleven medverkar på de samordnade mötena.

IFO anser att barnets/ungdomens behov måste utvecklas till att vara mer i centrum. Med utgångspunkt från den synpunkten anses BBIC vara en bra metod. IFO är inte positiva till att barn/ungdomar med särskilda behov i skolan lyfts ur från sina ordinarie klasser. Likaså skall vård och behandling i möjligaste mån ske i barnets/ungdomens hemmiljö. Därav är man positivt inställd till hemmaplanslösningar.

Externt – med Landstinget

Extern samverkan sker främst med barnavårdscentraler, barnmedicin och BHV. Samverkan fungerar, men gemensamma definitioner saknas.

IFO uppfattar att landstingets kunskap och kännedom om EN DÖRR IN är mycket vag vilket medför begreppet inte omnämns i de fall samverkan är aktuellt. Vidare anses landstinget och sjukvården ha ett överdrivet behov av att dela in människor i olika fack vilket svårillgör samverkan över organisationsgränser.

Samordnad individuell plan

Handikappomsorg

Samordnade individuella planer är inte vanligt förekommande inom handikappomsorgen. Samordnade träffar sker i olika forum och beroende på handläggare upprättas det skriftliga planer. De mest strukturerade handläggarna sammanställer en plan efter mötets avslutande. I regel är det handläggare från IFO som kallar till ett samordnat möte, vilka leder till att handläggaren automatiskt tilldelas det samordnade ansvaret i ärendet. Mötena innebär vanligtvis en god uppslutning från de medverkande parterna.

Enligt vad som framkommit under vår intervju tros arbetet med de samordnade individuella planerna kunna förbättras genom att planerna formas mer efter barnens/ungdomarnas situation och att ett klart behov ligger till grund för planens inrättande. Vidare bör ansvarsfrågan tydliggöras. Förvaltningen anser att de möten som SPC kallar till har en god struktur och att de leder till klargöranden och resultat. En framgångsfaktor i dessa möten anses vara att föräldrarna ombetts att medverka vilket skapar förtydliganden.

Förskola & grundskola

Enligt intervjuer är begreppet samordnad individuell plan inte förankrat och känt inom en skolorna som varit föremål för granskningen. Det finns vidare ingen kunskap om gällande rutiner eller anvisningar. Samordnade möten med andra parter sker, men det formuleras inte samordnade individuella planer.

I den andra av de två skolorna upprättas individuella planer i viss utsträckning. I den mån det är upprättas görs det i samverkan med övriga parter. En samordnare utses inte alltid, men när så sker fyller den samordnade planen en bättre funktion. Samordnarens uppgift och ansvar uppfattas inte vara helt tydligt vilket innebär att den samordnade planen tenderar att bli en pappersprodukt. Huruvida planerna följs upp är inte vida känt. Uppfattningen är dock att parterna prioriterar de samordnade mötena då det kallas till sådana.

Planens syfte är ändamålsenligt, men det anses vara i genomförandet det brister. Planerna torde bli ett bättre verktyg om de innebar att sekretessen runt barnet/ungdomen lättades något. Detta skulle parternas kommunikation vilket skulle skapa en bättre miljö för uppföljningsarbeten.

Individ- & Familjeomsorg

De samordnade individuella planerna omges av rutiner även om dessa uppfattas vara bristfälliga. Ett internt utvecklingsarbete kring planerna pågår och arbetet har kommit olika långt inom förvaltningen. De samordnade individuella planerna anses vara bra verktyg när de

väl kommer till stånd och det är frustrerande när föräldrar inte godkänner att en plan upprättas.

I de fall samordnade planer upprättas, sker det under gemensamma möten där de parter som är aktuella i ärendet träffas. När en samordnare utses fungerar arbetet med planerna ändamålsenligt. Svårigheten i arbetet med de samordnade planerna är att få tillstånd gemensamma tider för möten och det finns risk att arbetet drar ut för mycket på tiden. Skolans personal uppfattas ha särskilt svårt att få tid till samordnade möten eftersom deras arbetsdagar i så stor utsträckning är styrda av redan upprättat schema. En tydliga gemensam struktur inom kommunen tros kunna gynna arbetet med de samordnade individuella planerna.

Planerna samlas i kvalitetssyfte in av förvaltningschefen varefter vissa av dem blir föremål för en muntlig genomgång. Mer systematiska utvärderingar inom förvaltningen är dock önskvärt. Samordningsplanen torde kunna vara ett bra underlag för utvärderingar och en vidare utveckling av arbetsprocesser, enligt de vi intervjuat.

IFO är av uppfattningen att de barn/ungdomar som omfattas av en individuell handlingsplan är nöjda med det stöd och den hjälp de får. Förvaltningen önskar att andra förvaltningar tog ett större ansvar i detta arbete och att det inte alltid är handläggare inom IFO som förväntas ta initiativ till möten och samordnade planer. Uppmaningen är att alla har ett ansvar. De intervjuade tror att IFO är inblandade i mer ärenden än vad som egentligen är nödvändigt pga. parternas okunskap om varandras verksamheter. Något som kan innebära att parter inte reagerar på signaler från barn/unga, eller andra i deras närhet, då de tror att IFO redan är inkopplade i ärendet, vilket således inte behöver vara fallet.

Verksamhetsuppföljning och resultatredovisning

Handikappomsorg

Verksamhetscheferna ansvarar för uppföljningar och redovisning av resultat. Nämnden följer den av kommunen fattade rutinen kring verksamhetsplaner och verksamhetsberättelser. Verksamhetscheferna ansvarar vidare för målgruppens kostandsuppföljning. Kostnaderna fångas upp genom att kontroll sker av köpta platser på individnivå, vilket är genomförbart med tanke på att målgruppen är liten inom förvaltningen. Sammanvägda kostnader där även samverkansperspektivet kan ingå görs ej.

Förvaltningen saknar metoder för att kunna mäta effekter av samordnade insatser på ett ändamålsenligt sätt. Diskussioner om metoder, verktyg osv. förs i de olika samverkansgrupperna. Man ser att det finns ett behov av att arbeta fram en metod som styrker individperspektivet i de genomförda insatserna.

Förskola & grundskola

Utöver betygsstatistiken finns det i dagsläget ingen redovisning av antal genomförda åtgärdsprogram till förmån för barn/ungdomar med behov av särskilt stöd. Respektive elev följs upp i samband med utvecklingssamtal under året, men mätning eller utvärdering av insatser, eller effekterna av dessa, genomförs följaktligen inte. Dock ser personalen ett behov

av att sådant borde finnas. Dels för att på så sätt tydliggöra kommunens resursfördelningsmodell, vilken inte anses vara ändamålsenlig.

Rektor och/eller verksamhetscheferna har det övergripande ansvaret vad gäller utvecklingen och kvalitetssäkringen av skolhälsovården. Några uppföljningar av utförda insatser inom skolhälsovårdens ansvarsområde görs inte. Kostnadsmässigt redovisas specialinsatser utifrån extra personalresurser, särskilda läromedel, inlästa läromedel osv.

Individ- & Familjeomsorg

Förvaltningen önskar att det genomförs en utvärdering av arbetet kring hemmaplanslösningar. Ambitionen, enligt intervjun, vore att prissätta hemmaplanslösningar för att i nästa steg kunna jämföra dess kostnader mot institutionsplaceringar.

Dagens resursfördelningsmodell anses inte gynna kommunens barn/ungdomar. Modellen uppfattas inte sätta barnet/ungdomen i fokus. SPC: s resursfördelningsmodell lyfts fram som ett exempel på en bättre lämpad modell vilken i större omfattning garanterar att barnets/ungdomens behov styr insatser, och inte tillgången till resurser.

Revisionell bedömning – samverkan inom Kungsbacka kommun

Den revisionella bedömningen tar sin utgångspunkt i de frågor som granskningen syftat till att besvara.

Finns en gemensam definition av målgruppen barn och ungdomar med psykosociala problem och psykiska sjukdomstillstånd?

Samverkan påverkas av strukturella olikheter när det gäller de professionellas synsätt och perspektiv, organisatoriska förhållanden och regelverk.¹⁰ Olikheterna är styrkan i en ändamålsenlig samverkan, men kan också utgöra ett hinder om verksamheterna inte har tydliggjort olikheterna och lärt sig hantera dem. Samverkande enheter behöver verktyg för styrning och struktur, men också för att tillskapa en grundläggande samsyn.

Samsyn handlar om att finna tillit mellan de olika parterna, dvs. att tillskapa en gemensam bild av arbetet samt gemensamma begrepp. Samsynen måste omfatta även ledningsnivåerna så att de professionella känner att tydligt stöd och mandat för att agera i samverkansfrågorna. Det är viktigt att ha en gemensam kunskapsbas om vilka insatser som anses vara verkningsfulla. Samsyn förutsätter vidare gemensamma kontaktytor och kommunikation. Parterna behöver vidare kunskap om varandras uppdrag, resurser och begränsningar. Ett nödvändigt inslag i en väl utvecklad strategi för samverkan är således en regelbunden tvärprofessionell kompetens- och metodutveckling, baserad på medvetenhet och respekt för skillnader i uppdrag, organisation, regelverk och kompetens.

¹⁰ Danemark, B (2000), s. 48.

Vår granskning har påvisat att kommunen saknar en gemensam definition av målgruppen. Ett faktum som inte betyder att barn/ungdomar inte ges de insatser de är i behov av, men som i vissa hänseenden kan försvåra samverkan då nämnderna ”pratar olika språk”. Vi rekommenderar att nämnderna skapar en samsyn kring målgruppen för att på så sätt underlätta i samverkansfrågorna. Dock bedömer vi det inte som nödvändigt att samtliga skall enas om en gemensam definition. Som en del i detta arbete rekommenderar vi att förvaltningarna ökar sin kunskap om varandras roller och uppdrag. Vi uppmärksammar att en stor del av den frustration som omger samverkan beror på okunskap och felaktiga förväntningar om varandra.

Finns det styrande dokument och en organisation som främjar samverkan mellan kommun och landsting vad det gäller barn och ungdomar med psykosociala problem och psykiska sjukdomstillstånd?

En väl fungerande samverkan kräver engagemang och styrning på alla ledningsnivåer, inte minst inom den övergripande politiska nivån. En viktig uppgift för nämndernas ledamöter är att legitimera samverkan på lägre nivåer och efterfråga uppföljning och utvärdering av samverkan. Vi rekommenderar att nämndernas ledamöter tar en mer aktiv ställning i samverkansfrågorna. Förutom en tydligare styrning torde ett led vara att tydliggöra reglementen och arbeta mer med uppföljningar och utvärderingar.

Vi har under vår granskning uppmärksammat att EN DÖRR IN inte, så som var tänkt, utgör grunden i samverkansarbetet. Samverkansformen är på sina ställen föga känd och enligt genomförda intervjuer är begreppet främmande för en stor del av landstingets personal. Vi bedömer att kommunen och landstinget bör utveckla EN DÖRR IN ytterligare för att öka arbetets ändamålsenlighet.

Som ett led i att EN DÖRR IN inte är känd i tillräcklig omfattning saknas även strukturer kring de samordnade individuella planerna. Vi rekommenderar nämndernas ledamöter att förbättra och klargöra både instruktioner och rutiner kring planerna. Vi föreslår vidare att det vid varje tillfälle utses en samordnade som ansvarar för att uppföljningar och utvärderingar sker på ett tillfredsställande sätt.

Har man genom samverkan mellan kommun och landsting skapat ändamålsenliga arbetsformer mot avsedd målgrupp?

En framgångsrik samverkan kräver struktur. Det innebär således tydlighet vad gäller mål, målgrupper, yrkesroller, rutiner, termer och begreppen för samverkan. En struktur för samverkan byggs med hjälp av generella verktyg som exempelvis avtal, riktlinjer, handlingsplaner och sektorsövergripande möten.

Vår granskning har påvisat att det finns en utvecklad samverkan mellan kommunen och landstinget Halland. Risken att barnen/ungdomarna inte får sina behov tillgodosedda orsakade av organisatoriska orsaker bedömer vi som små. Som rapporten tidigare lyft fram sker samverkan inte under formerna för EN DÖRR IN. Vi bedömer att EN DÖRR IN bör utvecklas.

Vi föreslår att kompetensutveckling och kunskapsöverföring mellan kommunen och landstinget omges av mer strukturerade former. På så sätt tillförsäkrar parterna att kunskaps- och kompetensöverföringen sker mer regelbundet vilket minimerar risken för att samverkan mer beror på individ än på strukturella förutsättningar.

Finns en tillfredsställande verksamhetsuppföljning och resultatredovisning kopplad till fastställda mål?

För att kunna vidareutveckla samverkan behöver parterna följa upp och värdera sitt arbete. Detta förutsätter i sin tur att verksamheterna systematiskt dokumenterar samverkan. Utgångspunkten för utvärdering av effekter är att det finns en gemensam och dokumenterad utgångspunkt.

Vi bedömer att kommunen i viss omfattning saknar en gemensam utgångspunkt för utvärdering och resultatuppföljning för de samverkande insatserna kring målgruppen.

Vidare rekommenderar vi att utvärderingsarbetet kring hemmaplanslösningar prioriteras. Granskningen har uppmärksammat att hemmaplanslösningar saknar legitimitet inom förvaltningarna. En utvärdering kan vara ett sätt att öka förståelsen kring val av metod.

Slutligen bedömer vi att Nämnden för Handikappomsorg, Nämnden för Förskola & Grundskola samt Nämnden för Individ & Familjeomsorg i Kungsbacka kommun bedriver en ändamålsenlig samverkan kring barn/ungdomar med särskilt stöd.

Kungsbacka den 11 mars 2008

Odd Hessler

Vilhelm Rundquist

Helena Bengtsson

Ordförande i revisionen

Certifierad kommunal revisor

Förvaltningsrevisor